

'Tu no ets una mare com les altres', retrat de l'ovella negra de la burgesia jueva de Berlín, premi Llibre de l'Any madrileny

El fenomen Schrobsdorff

NÚRIA ESCUR
Barcelona

Iva arribar la sorpresa: dues petites editorials independents s'unien per al projecte de publicar *Tu no ets una mare com les altres*, d'Angelika Schrobsdorff. Cal donar les gràcies a Perifèrica i Errata Naturae per aquella decisió. Van prescindir dels cànons establerts i els camins fressats. Després del seu èxit dins del sector, la novel·la va arribar a la cinquena edició en tres mesos i, recomanada pel boca-orella, es va convertir en un dels llibres de l'estiu. Acaba de rebre el premi Llibre de l'Any del gremi de llibreters de Madrid, perquè malgrat les seves 600 pàgines el lector se submergeix inevitablement en la història. La Campana la publicarà –coma màxim la primera setmana de desembre– en català.

Una història real. La biografia de l'Else, la mare de l'autora del llibre, dona inconformista que, nascuda en una família de la burgesia jueva de Berlín, els Kirschner, va trencar amb el que s'esperava d'ella. Desitjosa de casar-se amb un artista, va rebutjar l'"excel·lent partit" que la família li reservava: un opulent i madur comerciant.

L'Else es va estimar més viure la bohèmia berlinesa i ser fidel a les dues promeses que es va fer de jove: viure intensament i tenir un fill amb cada home que estimés. Així va acabar sent mare de tres fills, els pares dels quals van ser –per ordre d'aparició– Fritz, Hans i Erich. D'ells, ha estat Angelika –filla de

"Va triar la bohèmia berlinesa i va ser fidel a la promesa que es va fer: tenir un fill amb cada home que estimés"

l'últim– qui ha volgut retre-li aquest homenatge escrit.

L'addicció que genera la novel·la és proporcional a la necessitat de respostes sobre els prototips de famílies. L'Else, aquella ovella negra, va voler ser mare sense cenyir-se exclusivament a aquesta condició, sense renunciar a altres desitjos. Els seus fans defineixen la lectura com a "intensa", "emotiva" i l'autora descriu la seva progenitora amb

L'autora, la filla

Angelika Schrobsdorff (Friburg, 1927-Berlín 2016) va aconseguir que la seva novel·la fos una de les de més èxit de la temporada. Relata la història de la seva mare, Else, prototip femení inusual entre els Kirschner. "Com a dona de la meua generació jo era una cosa insòlita i sospitosa"

una sola paraula: autèntica. Sense retrets. I ella? Ella es reconeix així en l'última carta a la seva filla, un mes abans de morir: "Com a dona de la meua generació, jo era una cosa nova, insòlita i sospitosa. Vaig haver de ser molt forta i fer-me les meves pròpies lleis".

Recapitulem. L'Else –mare de l'autora– als 19 anys coneix en Fritz, un intel·lectual sense ofici ni benefici, somniador, tarambana amb encant, el gran amor i el pitjor partit de la seva vida. El 1914 esclata la guerra i, de retruc, el pànic. Els pares de l'Angelika li preparen un casament convingut amb l'Alfred, solter madur i amb futur. "Em van vendre com una mercaderia". Però ella decideix continuar veient-se amb en Fritz...

L'Else s'escapa de casa deixant una nota sobre el coixí: no es casarà per força. Els seus pares no li perdonen que s'escapi amb en Fritz. Té 21 anys. Al cap de poc temps queda embarassada... el nen es dirà Peter. El seu germà mor de grip espanyola i només llavors l'Else pot tornar a casa dels seus pares. Els episodis s'atropellen: en Fritz surt amb una companya de feina mentre l'Else coneix als 27 anys en

Hans, fill del ministre bavarès d'Agricultura, amb qui trenca quan sap que s'ha afiliat al partit nazi.

Marits, amants i fills, tots es coneixen, tots viuen junts... La situació és absolutament inusual per a l'època. Encara avui, membres de la seva família la prenen per "boja". L'any 1921 l'Else passa pel segon embaràs. La nena es dirà Bettina i, tot i que és filla biològica d'en Hans

(cosa que ella no va saber fins als 45 anys) rep els cognoms d'en Fritz, que accepta la situació.

L'Else continua vivint al Berlín dels bojos anys vint. "En aquell embogit s'hi sentia com un peix a l'aigua. Ella marcava el compàs, arribava, imposava". Es dedica a organitzar festes que acabaven en orgies compromeses. És en una d'aquestes trobades que es fixa en l'Erich, estudiant d'Economia, el

seu tercer amor. Serà el pare de l'autora del llibre. "L'Erich era verge i tot, un cavaller, les dones el perseguien". Immers en aquella bogeria que li sembla un antre de perdició, queda hipnotitzat per l'Else.

"Una jueva que convivia sota el mateix sostre amb el seu marit, l'amant d'ell, un amant seu i dos fills de pares diferents...". Pels seus veïns, la reencarnació del caos. La protagonista no vol renunciar-hi i pretén continuar vivint amb tots els seus exs, els seus fills i la nova adquisició, Erich, a la mateixa casa. És la gota que fa vessar el got: en Hans decideix anar-se'n, l'Else té 43 anys i torna a compartir vetllades amb el seu ex-Fritz i la parella actual d'ell, amiga d'Elsa en el passat.

Fins aquí un laboratori d'experimentació de sentiments. Però vindran moltes més decisions preses per resoldre contratemps polítics, per sobreviure com a jueus... L'horror. Els fills d'una banda, l'Else per l'altra. "Una decisió que va portar una feina infinita: ens vam divorciar, ara estic casada amb un búlgar. Vaig actuar sota la pressió de la por i la desesperació, i em maleixo per haver-ho fet. Abandonar Alemanya...". Impossible de resumir les peripècies que queden per explicar, en arribar a aquest punt de la novel·la.

Però res d'això no hauria estat igual sense

la mirada de l'autora. Si la seva mare va ser "diferent", tampoc ella no va ser "com les altres filles". I tot i que –adverteix l'Angelika– "vaig créixer amb la donzella, la cuinera i els avis, no em va faltar mai l'amor d'aquella mare "diferent". És més: amb els anys la va entendre.

No ha pogut gaudir del seu darrer premi. Angelika Schrobsdorff va morir aquest estiu, ara fa tot just tres mesos.●

EDITORIAL PERIFÈRICA

Else, la mare de l'autora –i singular protagonista del llibre–, amb el seu fill Peter

Teatre Borràs

SOTA TERÀPIA

UNA COMÈDIA BRILLANT QUE NO DÓNA TREVA!

PER ORDRE D'INTERVENIDÓ

FRANCESC FERRER MARINA GATELL CRISTINA PLAZAS MIQUEL SITJAR ANDRÉS HERRERA MERITXELL HUERTAS

LA VANGUARDIA

VENDA D'ENTRADES